

UNICEF Magyarország

Lelki egészségóra

1. Az UNICEF és az UNICEF Magyarország munkája

Az United Nations Children's Fund (Egyesült Nemzetek Gyermekalapja, az UNICEF) 1946. évi alapítása óta az ENSZ Közgyűlésének megbízásából a gyermekek védelmében tevékenykedik. Az UNICEF célkitűzése a gyermekek és az ifjúság helyzetének javítása az egészségügy, a táplálkozás, a szociális gondoskodás, az oktatás és a szakképzés területén. A világ egyik legnagyobb gyermekjogi szervezetének hazai képviselőjeként az UNICEF Magyarország adományokat gyűjt, hogy segítse a súlyos alultápláltságban szenvedő, tiszta ivóvizet nélkülöző, konfliktus közepette vagy természeti katasztrófa sújtotta területen élő gyerekeket.¹

A szervezet Magyarországon is működtet gyermekvédő programokat, amivel küzd a gyerekek jogainak érvényesüléséért, a hátrányos helyzetű gyerekek kiteljesedéséért, a gyermekbántalmazás ellen, a gyerekek véleményének hangsúlyozásáért, a gyerekek jóllétéért, a gyermekjogi jogtudatosításért, valamint a gyermekek és fiatalok mentális egészségének megőrzéséért.²

¹ <https://unicef.hu/igy-segitunk/gyermeknek-az-unicef-nemzetkozi-szervezetrol/szervezetunk>

² <https://unicef.hu/unicef-magyarorszagon>

Az UNICEF Magyarország a hazai programjai kidolgozása során az ENSZ Gyermekjogi Bizottságának ajánlásait veszi alapul, így a hazánkra vonatkozó, hatodik időszakos jelentés (CRC/C/HUN/CO/6: Committee on the Rights of the Child: Concluding observations on the sixth periodic report of Hungary)³ alapján helyezte fókuszba többek között a gyermekek mentális egészségének védelmét is. Az ajánlás hangsúlyozza, hogy Magyarország investáljon a mentális problémák mögöttes okainak feltárásába és kezelésébe is, valamint növelje az online mentális egészségügyi szolgáltatások és a webalapú tanácsadás elérhetőségét, miközben gyermekbarátabbá és a gyermekek számára tegye hozzáférhetőbbé a személyes mentális egészségügyi szolgáltatásokat Magyarország egész területén.

Ezen ajánlások mentén dolgozta ki az UNICEF Magyarország a mentális egészséggel kapcsolatos komplex programját⁴, melynek aktivitásai reflektálnak az állam felé megfogalmazott ajánlásokra és a releváns társadalmi igényekre is. Ennek keretében valósultak meg különböző mentális egészség tematikájú kutatások, valamint szakmai anyagaink is. A Vadaskert Alapítvánnyal együttműködésben ingyenes, kiscsoportos, szülő támogató csoportot⁵ indítottunk, hogy a jelentkező szülők szakmai segítséghez jussanak akkor is, ha anyagi lehetőségeik egyébként nem engedték volna, hogy szakemberhez forduljanak. A gyerekeket, fiatalokat interaktív iskolai foglalkozásokon⁶ segítjük abban, hogy az elmúlt időszak mentális kihívásait feldolgozzák. A gyermekvédelmi szakemberek és pedagógusok számára pedig folyamatosan elérhető a szupervíziós szolgáltatás⁷, amely mentálhigiénés támogatást nyújt pszichés jóllétük fenntartásához, szakmai kihívásaik kezeléséhez. Emellett ingyenes, online kurzussal segíti a szervezet a pedagógusok⁸ és a szülők⁹ mentális egészségének támogatását is.

2. A Lélekemelő Program

2021-ben az UNICEF Magyarország a koronavírus járvány negatív hatásaira reagálva a gyermekek és fiatalok mentális egészségének támogatását helyezte középpontba. Az ENSZ Gyermekjogi Egyezmény 24. cikke¹⁰ értelmében minden gyermeknek joga van az egészséghez és az egészségügyi szolgáltatásokhoz, amely magába foglalja a mentális egészséghez való jogot is.

Az UNICEF ajánlásai mellett a Nemzeti Alaptanterv (NAT) tizenkét fejlesztési területe/nevelési célja¹¹ közül egyik a testi és lelki egészségre nevelés. Az iskola közösségének feladata olyan nevelési

³ <https://unicef.hu/wp-content/uploads/2014/10/ENSZ-egyezm%C3%A9ny-a-gyermekek-jogair%C3%B3l.pdf>

⁴ [A gyerekek és fiatalok mentális egészségéért - UNICEF](#)

⁵ [Szülő támogató csoportok - Lezárt program - UNICEF](#)

⁶ [Lelki egészségóra - UNICEF](#)

⁷ [Ingyenes szupervízió - UNICEF](#)

⁸ [Mentális egészségről pedagógusoknak - UNICEF](#)

⁹ [Mentális egészségről szülőknek - UNICEF](#)

¹⁰ <https://unicef.hu/wp-content/uploads/2014/10/ENSZ-egyezm%C3%A9ny-a-gyermekek-jogair%C3%B3l.pdf>

¹¹ https://folyoiratok.oh.gov.hu/sites/default/files/article_attachments/upsz_2012_1-2-3_04.pdf

feltételrendszer megteremtése, amely lehetővé teszi, hogy a tanuló megismerje és iskolai keretek között gyakorolni kezdje azokat az életvezetési szokásokat, amelyek a testi-lelki egészség hosszú távú megőrzésének alapját képezik. A NAT szerint a tanuló támogatást kap abban, hogy a lelki egészség területén olyan életre szóló szokásokat alakítson ki, amelyek elősegítik, hogy vállalni és kommunikálni tudja szükségleteit. Cél, hogy a tanuló a konfliktushelyzetekben különféle megoldásokat tudjon mérlegelni, elsajátítsa a konfliktusok asszertív megoldási módjait és a krízishelyzetekre adható konstruktív válaszokat. A tanulóknak az egyes nevelési-oktatási szakaszokban olyan készségeket kell elsajátítaniuk, amelyek segítséget jelentenek számukra a nehéz élethelyzetekkel való megküzdés során.¹²

Az oktatási intézmények bizonyos tantárgyaiban (testnevelés, biológia, etika, osztályfőnöki) és tanórán kívüli szakköri tevékenységeiben (egészséges életmód, vöröskeresztes szakkör, pszichológia szakkör stb.) megtalálhatók az egészséggel, az egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek. Míg a testi egészséggel kapcsolatos ismeretfejlesztésre az iskolai tanterv ad lehetőséget, addig a lelki egészségvédelem sem a pedagógusképzésben, sem az iskolai ismeretközvetítésben nem kap helyet.

Hazánkban kevés, a fiatalok számára elérhető mentális egészséget támogató prevenció foglalkozás található és kevés az ezzel foglalkozó civil szervezetek száma is. Pedig az iskola a prevenció programok fontos színtere gyermek-, és serdülőkorban, hiszen ez a korosztály sok időt tölt itt kötelezően, így egyszerre sok gyermek/serdülő és pedagógus könnyen elérhető.¹³

3. Kutatások a gyermekek mentális egészségével kapcsolatban

A gyermekek mentális egészségének fejlesztésére szükség van, hiszen a nemzetközi UNICEF-jelentés¹⁴ szerint 7-ből 1 gyermek mentális betegségben szenved. Az öngyilkosság globálisan a negyedik vezető halálozási ok a 15-19 évesek körében, Kelet-Európában, Közép-Ázsiában, Észak-Amerikában és Nyugat-Európában pedig a második. A diagnosztizált mentális zavarok mintegy 40 százaléka szorongáshoz és depresszióhoz köthető globálisan, Európában ez az arány 55%-os. Az OECD egészségügyi adatbázisa¹⁵ szerint 2022-ben az európai fiatalok mintegy 50%-a számolt be kielégítetlen mentálhigiénés ellátási szükségletéről.

Egészségügyi kimutatásokból tudható, hogy a koronavírus-járvány előtt a magyar fiatalok közel egynegyede küszködött mentális problémákkal. Az UNICEF Magyarország egy reprezentatív hazai kutatása¹⁶ alapján a COVID időszak alatt a szülők több mint fele (54%) egyértelmű és jelentős romlást érzékelt gyermeke mentális helyzetében. A Vadaskert Gyermek- és Ifjúságpszichiátria

¹² https://www.oktatas2030.hu/wp-content/uploads/2018/08/a-nemzeti-alaptanterv-tervezete_2018.08.31.pdf

¹³ https://semmelweis.hu/klinikai-pszichologia/files/2020/04/BJ_Balazs_Educatio_2019.pdf

¹⁴ <https://www.unicef.org/reports/state-worlds-children-2021>

¹⁵ <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/0043b976-en.pdf?expires=1679402863&id=id&accname=guest&checksum=EB6BE4BBFFB6D7034355888FF3B5105E>

¹⁶ [Járványhelyzet hatása a gyerekekre – Kutatás - UNICEF](#)

Kórház és Szakambulancián kezelt esetek száma és típusai szintén azt mutatják, hogy nagyon rossz mentális állapotban vannak a gyermekek, fiatalok itthon. A Vadaskert szakemberei szerint¹⁷ a világjárvány alatt a szorongásos és depressziós esetek száma az ötszörösére nőtt, a sürgősségi esetszám pedig 40%-kal emelkedett.

Bár a koronavírus helyzet mérséklődött, a gyermekeknek, fiataloknak újabb problémákkal kell szembenéznük: a szomszédban háború dúl, a nemzetközi gazdasági nehézségek itthon gondot okoznak. Mindez nagymértékben fokozza a gyermekek és az őket körülvevő felnőttek stressz szintjét.

4. Lelki egészségóra program (LEÓ)

Az UNICEF Magyarország a Lélekemelő Program keretén belül az iskoláskorú gyermekek számára olyan óratermatikát hozott létre, mely foglalkozik a gyermekek mentális egészségével, így a lelki egészség megőrzésének fontosságával, a pszichés jólléthez való joggal, a nehézségek korai felismerésével és egyes stresszlevezető technikák elsajátításával. Az ingyenes, interaktív Lelki egészségóra (későbbiekben LEÓ) foglalkozást iskolapszichológusok, pedagógusok és egészségfejlesztő szakemberek tartják 5-12. osztályos gyermekek számára.

A LEÓ trénerok képzését az UNICEF Magyarország biztosítja. 2022-ben 85 önkéntes tréner képeztünk ki a fővárosban és vidéken (Debrecen, Veszprém), 2023-ban pedig további vidéki helyszíneken (Győr, Miskolc, Szeged) biztosítjuk a trénerok képzését. A Gyermekjogi Bizottság korábban ismertetett ajánlásaira visszautalva; a mentális problémák mögöttes okainak feltárásának és kezelésének egy formája lehet a mentális egészség témaköre feldolgozásának már az iskolai környezetben történő megkezdése.

5. Megvalósult lelki egészségóra foglalkozások

2022 óta országszerte közel 170 LEÓ foglalkozás valósult meg, melynek köszönhetően több, mint 5000 gyermek mentális egészségének javulásához járultunk hozzá.

---

¹⁷ [Tovább romlik a magyar gyermekek mentális állapota | EgészségKalauz \(egeszsegkalauz.hu\)](#)

